

gender og Mythedigtning, have disse Undersøgelser en særdeles Betydning; thi de ere Historiens levende Vidnesbyrd for, at hvad Bibelen fortæller, er historisk Sandhed og ikke løse Fantasier. Det er derfor ikke med urette, at man har kaldt det hellige Land for det femte Evangelium, da det nemlig tjener til Stadfæstelse for de fire andre. Palæstinas Geografi og Topografi blive paa denne Maade betydningsfulde Led i den kristelige Apologetik*).

Et Besøg i Jerusalem har for os en anden Betydning, end det havde for Midalderen. Denne betragtede det som en Gud særlig velbehagelig Handling, hvorved der vandtes rigere Syndsforladelse og fyldigere Bønghørelse. Om det vildfarende heri har Reformationen skænket os Oplysning; den har lært os, at vi ere Gud lige saa nær i vort Hjem som i Jerusalem, og at han hører

*) Et mærkeligt Fund er i allernyeste Tid blevet gjort i Jerusalem, nemlig en gammel Indskrift, hugget ud i Klippen ved Silochs Kilde. Paa Grund af sin Ælde og naturlige Revner i Klippeladen er den des værre saa vanskelig at læse, at nogen sikker Tydning endnu ikke foreligger; men alle ere dog enige i, at Skriftegnenes Form peger tilbage til Tiden før 588 f. Kristus, muligvis til Kong Ezechias Tid. En Kopi af Indskriften tilligemed nærmere Meddelelser findes i „Zeitschrift des deutschen Palaestina-Vereins“ for 1881.

vore Bønner lige saa godt i vor egen Stue som i den hellige Gravs Kirke; det direkte religiøse Udbytte af en Pilgrimsfærd til det hellige Land er derfor for intet at regne. Men paa den anden Side kan det æstetisk stemningsfulde Udbytte, og det, der møder i Anskuelsens Klarhed og Følelsens Inderlighed, ikke anslaaes højt nok, og her igjennem kan der nok sættes en middelbar Forøgelse og Stadfæstelse af det religiøse Liv for den, som har de nødvendige Forudsætninger. Landskabet i sine store Grundtræk med Bjerge og Dale, med Bække og Søer, er dog endnu det samme, og paa dette Grundlag opruller den hellige Historie sig med en forunderlig levende Anskuelighed. Faa lykkeligere Timer har jeg oplevet end dem, som jeg tilbragte under de gamle Olietræer omkring Jerusalem, naar jeg vandrede rundt med Bibelen i Haanden, læsende snart dette og snart hint Stykke, med Lokalteterne for Øje, hvor det var foregaaet, og i Tankerne skuende det lyslevende; slige Indtryk gjemmes for hele Livet. Endelig kan der ved et Besøg paa selve Stedet vindes Kjendskab til og derved lettere Forstaaelse af de Granskninger og Undersøgelser, hvormed Palæstina-Videnskaben i vore Dage sysler, og dette kan da atter meddeles til andre. At give en saadan Meddelelse har været Hensigten med dette Foredrag, som jeg har haft den Ære at holde i denne Kreds.

Mindre Meddelelser.

Koralrevenes Bygning og Oprindelse er et af de mange Spørgsmaal, der var Maalet for Challenger-Expeditionens Undersøgelser 1872—76. John Murray, en af Deltagerne i Expeditionens zoologiske Afdeling, har givet et Udslag af disse Undersøgelser i en Afhandling, som han har forelæst i „The Royal Society of Edinburgh“.

Darwin har, som man véd, givet en Theori om Koralrevenes Dannelsesmaade, som siden er bleven almindelig antaget af de naturkyndige. Hans Theori kan siges at være grundet paa to Kjendsgjerninger, nemlig at de Arter af Koraller, som især opbygge Koralrevene, ikke kunne leve paa større Dybder end fra 20 til 30 Favne, og dernæst, at Jordens Overflade vedvarende er underkastet langsomme Hævninger eller Sænkninger. Korallerne begynde at voxte op i det grunde Vand omkring en Ø og danne et „Kystrev“ i kort Afstand fra Stranden; Øen synker langsomt, men Korallerne voxte stadig op ad og holde den øverste Flade af Revet i Højde med Havets Overflade. Naar dette har vedvaret i nogen Tid, er der dannet en bred og sejlbar Kanal mellem Revet og Øens Kyster, og vi have et „Voldrev“. Denne Proces fortsættes nu videre, og Øen vil da være forsvunden under Havets Overflade; paa denne Maade faa vi et „Ringrev“ eller en Atol med en Lagune paa det Sted, hvor der en Gang fandtes en Ø.

Murray gjorde imidlertid først opmærksom paa, at *Semper* ved sine Undersøgelser over Koralrevene omkring Palavørerne

har mødt store Vanskeligheder ved at skulle anvende Darwins Theori paa denne Øflok, og han fortalte dernæst, at lignende Vanskeligheder mødte ham ved alle de Koralrev, som bleve undersøgte under Challenger's Rejse. Man kan hertil føje, at Agassiz ej heller kunde bruge Darwins Theori ved Forklaringen af, hvorledes Halvøen Florida og Koralrevene ved dennes Kyster maa være frembragte. Efter at Murray derpaa ved en indgaaende Drøftelse af alle herhen hørende Forhold havde paavist: for det første at, medens det maa indrømmes som rigtigt i Almindelighed, at de revbyggende Arter af Koraller ikke leve i større Dybder end 30—40 Favne, er der dog andre Kræfter i Virksomhed i de varme Have, ved hvilke undersøiske Banker kunne bygges op fra meget store Dybder, saa at de kunne tjene som Grundlag for Koralrevene, — og for det andet at, medens det maa indrømmes, at mange Hævninger og Sænkninger have fundet Sted paa Jordens Overflade i de senere geologiske Tider, kunne dog alle Hovedtrækkene ved Koralrevenes og Koraløernes Dannelse forklares, uden at man har nødig at tage sin Tilflugt til store og almindelige Sænkninger. Til Slutning samlede han Udslaget af sine Undersøgelser i følgende Punkter:

Grundlagene for Voldrev og Ringrev ere blevne dannede ved Opløsningen og Bortskyllingen af vulkanske Øer og ved undersøiske Vulkaner, der have hævet sig, og ved, at der paa deres Toppe afsættes organisk og andet Bundfald.

Koraldyrenes Hovednæring udgjøres af de mangfoldige

Dyr i de varme Have, og Havvandets stærkt opløsende Virksomhed viser sig i at bortfjerne Kalken i disse Havdyrs Skaller.

Naar Korallrev voxer op fra undersøiske Banker, antage de Atolformen paa Grund af den mere rigelige Tilførsel af Føde til de Dyr, der leve paa Revenes Ydersider, og paa Grund af, at Strømninger og den i Havvandet opløste Kulsyre bortfjerne de døde Korallstokke fra den indre Del af Revet.

Voldrevene ere voxede ud fra Kysten enten paa et Grundlag, der er dannet af vulkanske Brudstykker, eller paa en Skraaning, der er dannet af Korallblokke og af Havdyrenes Skaller; Lagumkanalen dannes paa samme Maade som en Lagune.

Det er ikke nødvendigt at tage sin Tilflugt til Sænkninger for at forklare noget af de særkjendelige Træk, som Voldrev eller Atoller frembyde, og alle disse Særegenheder forefindes uden Forskjel paa Strækninger, som ere i langsom Hævning eller Sænkning eller som ere i Hvile.

Til Slutning gjorde han opmærksom paa, at alle de Grunde, han her havde paabaabt sig for at forklare Korallrevenes Bygning, ligge lige for Haanden, at de ere godt kjendte, og at de uafbrudt ere i Virksomhed.

Som man ser, er der altsaa fremkommet meget væsentlige Indvendinger imod Darwins Theori om Koraldannelserne, og det gaar saaledes her, som saa tit ved naturvidenskabelige Undersøgelser: hvad der synes rigtigt i Dag, omstyrtes i Morgen. Det er derfor heller ikke forstandigt, naar man med saa megen Iver, som det ofte sker, paastaar om den eller den Theori, at den er absolut rigtig; thi det kan meget let hælde, at nye Undersøgelser kuldkaaste det Hele. For vort eget Lands Vedkommende har man i saa Henseende kun nødig at se hen til et eneste, nemlig *Forchammers* Forklaringer over Danmarks Geologi. Denne evnerige Mand vilde ikke gaa ind paa, at vort Lands Overfladeforhold skulde være en Følge af Jökler; nu ere derimod alle enige i, at der paa den skandinaviske Halvø i „Istiden“ har været umaadelige Ismasser, som have strakt sig ned over vort Land.

A. Østerbol.

Ajnofolket i Japan. Til de interessante Fremtoninger i etnografisk Henseende høre usægtelig de Smaagrupper af Folkefærd, der findes hist og her i Verden og hvis Forekomst er en af de store Gaader, som Videnskaben bør søge at løse, hvis det er den muligt. En saadan Gruppe dannes af Ajnoerne, der findes i det Indre af den japanesiske Ø Jeso; forskjellige Forfattere saa som *Bernard Davis*, *Bickmore*, *Dönitz* o. s. v. have skrevet om dem, og hertil har nylig Oberstløjtnant *G. Kreitner*, der ogsaa har rejst fra Jynnan til Lamo i Birma*), føjet en Meddelelse, efter at han i 3 Uger har vandret frem og tilbage paa det lille Omraade, som de bebo**).

Disse Ajnoer ere vidt forskjellige baade fra Kineserne og Japaneserne, hvad der strax falder i Øjnene, naar man ser dem. Efter de japanesiske Efterretninger have de i Førstningen af vor Tidsregning beboet hele Nippon, og det kostede Japaneserne mange og langvarige Kampe, inden de fik dem undertvungne; endnu i det 9de Aarhundrede e. Kr. fortælle Japans Krøniker om stærke Kampe med dem. For Tiden leve Ajnoerne kun i det Indre af Jeso, hvor Japaneserne paa alle Sider omgive dem ligesom med en Ring. De udgjøre i alt kun en 25,000 Mennesker, og denne lille Flok vil inden søjle Tid gaa fuldstændig under. Deres Hudfarve skildres i Almindelighed som brun; men Kreitner fik ved et Tilfælde at vide, at Farven i Virkeligheden er meget lysere. Under en Vandring op ad en Vulkan kom Kreitners Fører til Skade, saa at han faldt afmægtig om. Da nu Kreitner gav sig til at gnide Ajnoens Ryg med Absinth for at bringe ham til Live igjen, smittede Ryggen af, saa at Ajnoens Ryg blev lysere og lysere.

En stor Mærkelighed ved Ajnoerne, som allerede tidligere har vakt megen Opmærksomhed, er deres stærke

Haarvæxt. Over hele Legemet have de nemlig Haar af 1½ Tommes Længde, og da de nu tillige lade Hovedhaaret og Skjægget voxer til alle Sider uden at afskære eller pleje det paa nogen Maade, faa de et eget dyrisk Udseende; de ere imidlertid meget frygtssomme Folk. Ret egret er det at se de unge Piger; thi de have et vældigt Overskjæg. Ajnoernes Dragt bestaar for største Delen af Bjørne- og Hjorteskind med Haarene ud ad. Hytterne, der ligge samlede i Smaalandsbyer, ere byggede af Straa, Siv og Grene og have en Højde af 3 Alen. I Nærheden af disse Hytter finder man en Mængde Knokler af Bjørne, Hjorte og Ræve opstillede som Prydelser; de ere Vidnesbyrd om deres Ejeres Dygtighed som Jægere, og de vise tillige, at Ajnoerne i det hele ikke ere komne ud over Menneskehedens laveste Stadium, Jægerlivet. En Del af de dræbte Dyr afhænde de til Japaneserne, som da give dem Risbrændevin, Tobak, Traad o. s. v. derfor. De bruge ikke Ildvaaben, men derimod Bue og Pile, hvilke sidste ere forgiftede med Saften af en Art Venusvogn (Aconitum). En Del af Ajnoerne lade sig leje af Japaneserne, for hvilke de arbejde som Jægere, Fiskere eller Skovhuggere.

I aandelig Henseende staa de meget lavt, og de have ingen Skrift eller noget, der svarer dertil. De ere Fetistilbedere, og de regne Solen, Maanen, Stjærnerne, Ilden og Vandet, ja! selv Evropæerne for at være Guddomme. Ligesom hos flere nordasiatiske Folk spiller Bjørnen en stor Rolle hos dem; faa de fat i en ung Bjørn, overgive de den til en Kvinde, der netop har mistet sit Barn, og hun maa nu opamme Bjørnungen. Naar denne endelig bliver for stor til at ville have Mælken, dræbes den under larmende Festligheder, ved hvilke der drikkes en Mængde Risbrændevin.

I Almindelighed har Manden kun én Hustru, og Kvindens Stilling er meget god, i det hun regnes som jævnbyrdig med Manden, altsaa en stor Modsætning til Forholdet hos Japaneserne. Bryllup holdes med store Festligheder, ved hvilke der drikkes meget. Ægteskabsbrud bliver kun straffet under enkelte Omstændigheder. Den, der har forledet en Kvinde til Ægteskabsbrud, bliver nemlig fri for videre Tiltale, dersom Kvinden har givet ham en af sine Ørenringe; i modsat Fald give Elsker og Ægtemand sig til at duellere paa Stokke, hvad der som oftest ender med blodige Pander. Som man kan tænke, søger Elskeren i Reglen for at skaffe sig en af disse for ham saa værdifulde Ørenpyrdelser. En egen Skik hos Kvinderne er, at de tatovere Ørerne og Underløben, og denne Tatovering bliver allerede udført paa Smaapiger, naar de ere 6—7 Aar gamle; ogsaa paa Ben og Arme saa vel som paa Underfladen af Haanden findes der forskjellige Tatoveringer.

Ajnoerne ere meget alvorlige og værdige i deres Opførelse, og de skille sig herved i høj Grad fra Japaneserne. Ret kuriøs er Husfruens Maade at hilse paa. Hun strækker nemlig først den højre Haand lige ud, og saa fører hun Pegefingeren frem og tilbage under Næsen. Hos alle de øvrige Ajnoer bestaar Hilsenen i, at de lægge Hændernes imod Brystet og hæve dem op til Øjnene, for da atter at sænke dem ned imod Brystet. Naar en Ajno rigtig undres over noget, griber han med hele Haanden om sin Næse og udbryder da „Hæøj.“

Det er vanskeligt at faa at vide, om Ajnoerne tro paa et Liv efter dette; thi de ere bange for at tale med fremmede derom. De vise ellers en vis Omhu for de døde, og Kreitner var saa heldig at træffe to Ajnograve. I Midten af en Sump, hvis Siv var afbrændt i større Udstrækning, laa Gravene paa en Forhøjning; Jorden var noget indsunken over Gravene og dækket med tørre Kviste. Efter Japanesernes Sigende var det et Ægtepar, som var jordfæstet her. Ved Hovedenden paa hver af Gravene var der rejst et Mindesmærke af Træ; det ene af dem, under hvilket Konen hvilede, havde Form som et Kors og var omvundet med Bomuldstrøj; det andet havde Form som et Spyd.

Da Japaneserne ere Mellemmænd ved alt, hvad der sker mellem Ajnoerne og Evropæerne, er det vanskeligt nok at faa nøjere Oplysninger om disse Levninger af et Folk, der tidligere har haft langt større Betydning. Ethvert Bidrag om dem har derfor ikke ringe Interesse.

*) Petermanns Mittheilungen. 27de Bd. 1881. S. 241.

**) Mittheilungen der k. k. geograph. Gesellschaft in Wien. Nr. 5. 1881.